

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพูด Basic knowledge of Speaking

ศิริรัตน์ กลยะณี*

พระมหาขวัญชัย กิตติปาโล**

บทคัดย่อ

บรรดาทักษะด้านการใช้ภาษาทั้ง 4 อันประกอบไปด้วย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทักษะการพูดเป็นทักษะด้านการแสดงออก(Productive Skill) ส่วนทักษะการฟังเป็นทักษะด้านการรับ (Receptive Skill) ซึ่งทั้งทักษะการพูดและทักษะการฟัง นับเป็นทักษะที่มนุษย์ใช้เพื่อสื่อความหมายควบคู่กันไปและนิยมใช้มากที่สุด เนื่องจากมนุษย์ต้องใช้ทักษะทั้งสองเพื่อสื่อสารความหมายเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้พูดสามารถใช้เครื่องมือสื่อสารที่ธรรมชาติให้มา ทั้งการใช้ปากเพื่อเปล่งถ้อยคำออกมาเป็นภาษาพูด (Verbal Communication) และการใช้กิริยาท่าทาง สีหน้า แววตา ฯ ล ฯ หรืออวัจนภาษา (Non-Verbal Communication) เพื่อประกอบการพูด ทำให้สามารถสื่อสารความหมายไปยังผู้ฟังได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การพูดเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่จะทำให้ผู้พูดสามารถสื่อความหมายที่ตนต้องการ ไม่ว่าจะเป็ความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ ความปรารถนา และอารมณ์ ไปยังผู้ฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ การพูดเป็นเครื่องมือสำหรับส่งสารไปยังผู้รับสาร และผู้รับสารก็เข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดต้องการจะสื่อความหมายและตอบสนองหรือมีปฏิกิริยาต่อสารที่ตนได้รับในทางใดทางหนึ่ง เช่น พยักหน้ารับ หัวเราะ ประบมือ สายศีรษะ และอื่นๆ เป็นต้น

คำสำคัญ: ทักษะ, การพูด, การแสดงออก

ABSTRACTS

The four language skills include listening, speaking, reading and writing speaking skills as productive skills. The listening skill is a receptive skill, which is both a skill and a skill. Speaking and listening skills it is a skill that people use to communicate alongside and most commonly used. Because human beings need to use both skills to communicate meaning to create a mutual understanding. Speakers can use natural communication tools. Both oral and verbal communication and non-verbal communication for speech. This makes it possible to communicate meaning to the audience more effectively. Speaking as both

*โรงเรียนบ้านท่าหนามแก้วสวนกล้วย ต.หนองเทา อ.ท่าอุเทน จ.นครพนม

** ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

science and art will give the speaker the meaning they need. Whether it is the feeling, the understanding, the desire, and the emotion to the listener, the speech is a tool for sending messages to the recipient. And the audience understands what the speaker wants to convey and responds or reacts to the substance he or she receives in some way, such as nodding, laughing, applause, shaking head and so on.

Keywords: Skill, Speech, Expression

1. บทนำ

การพูดเป็นศาสตร์ การพูดเป็นศาสตร์ เนื่องจากเป็นวิชาที่มีหลักเกณฑ์ มีทฤษฎี มีกฎเกณฑ์ และหลักการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นกระบวนการ อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดกันได้ เช่น หลักเกณฑ์การออกเสียงจัดเป็นสัทศาสตร์ การแสดงกิริยาอาการจัดเป็นจรรยาบรรณศาสตร์ และการติดต่อสื่อสารจัดเป็นสังคมศาสตร์ เป็นต้น เพราะคำว่า “ศาสตร์” นั้น ประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการคือ

- 1) มีลักษณะเฉพาะตัว (Characteristics)
- 2) มีองค์ความรู้ (Body of knowledge)
- 3) มีวิธีการเฉพาะตัว (Method of Inquiry knowledge)

การพูดจึงนับได้ว่า เป็น “ศาสตร์” เพราะต้องประกอบด้วยลักษณะเฉพาะตัวต่างจากอีก 3 ทักษะ (ฟัง อ่าน และเขียน) ประการหนึ่ง ต้องมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการพูดในลักษณะต่าง ๆ ประการหนึ่ง และต้องมีวิธีการ มีหลักการ มีกฎเกณฑ์ และวิธีการถ่ายทอด ปฏิบัติ ฝึกฝน เช่นเดียวกับสาขาวิชาแขนงอื่น ๆ ประการหนึ่ง

การพูดเป็นศิลป์ การพูดเป็นศิลปะ เนื่องจากต้องนำหลักเกณฑ์ที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติจริง โดยต้องใช้ความสามารถในการเรียงร้อยถ้อยคำหรือเรียบเรียงถ้อยคำ วลี และประโยคอย่างมีศิลปะ เพื่อสื่อ “สาร” หรือ ส่ง “สาร” ไปยังกลุ่มผู้ฟัง ทำให้เกิดความสละสลวยทางการใช้ภาษาในการสื่อสารและยังทำให้ผู้ฟังประทับใจอีกด้วย เนื่องจากกระบวนการการใช้ทักษะการพูดเพื่อสื่อสารนั้น ต้องผ่านกระบวนการคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการถึงวิธีการที่จะสื่อความหมายให้เกิดประสิทธิภาพนั่นเอง

2. ความหมายของการพูด

การพูดนั้น มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายประการด้วยกัน ดังนี้

การพูด เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกหรือความต้องการของผู้พูด เพื่อสื่อความหมายไปยังผู้ฟัง โดยใช้ถ้อยคำ น้ำเสียงและอากัปกิริยาท่าทางจนเป็นที่เข้าใจกันได้ (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิมสำราญ, 2550: 135)

การพูด หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ และความรู้สึกของผู้พูดโดยใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง สีหน้า แววตา รวมทั้งกิริยาท่าทางต่างๆ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายและตอบสนองวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (สมชาย สำเนียงงาม 2545: 139)

การพูด คือ การใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง รวมทั้งกิริยาอาการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึกและความต้องการของผู้พูดให้ผู้ฟังรับรู้และเกิดการตอบสนอง (สวนิต ยมาภัยและฉรินันท์ อนวัชศิริวงศ์, 2547: 11)

การพูด คือการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึกหรือความต้องการด้วยถ้อยคำ น้ำเสียง และกิริยาท่าทางให้ผู้ฟังรับรู้และตอบสนองตามที่คุณพูดต้องการ (อำไพ สุจริตกุลและธิดา โมสิกรัตน์, 2544: 397)

กล่าวโดยสรุป การพูด หมายถึง พฤติกรรมการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกหรือความต้องการของผู้พูดเพื่อสื่อความหมายไปยังผู้ฟังโดยใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง สีหน้า แววตา และกิริยาท่าทาง เพื่อให้ผู้ฟังรับรู้เข้าใจ และสนองตอบต่อสารที่ผู้พูดได้สื่อไปยังผู้ฟัง

3. ความสำคัญของการพูด

การพูดเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุดสำหรับบุคคลในทุกสาขาอาชีพ ตั้งแต่ข้าราชการ นักการเมือง นักวิชาการ นักบริหาร นักธุรกิจ ทหาร ตำรวจ แพทย์ พยาบาล พ่อค้า แม่ค้า พระภิกษุ ฯ ล ฯ เนื่องจากกลุ่มคนทุกสาขาอาชีพต้องอาศัยการพูดเพื่อสื่อความหมายที่ต้องการไปยังผู้ฟัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟังนั่นเอง ในสังคมไทยนั้น มีผู้มองเห็นความสำคัญและคุณค่าของการพูดมากมาย ดังนี้

พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปพงศ์ประพันธ์ กล่าวว่าไว้ว่า มนุษย์เราจะติดต่อ แลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดกันได้ ก็ด้วยอาศัยการพูดเป็นสำคัญ จะติดต่อกันฉันเพื่อนเพื่อสังสรรค์ สามีคึกกัน ก็ต้องอาศัยคำพูด จะติดต่อกันทางธุรกิจเป็นการทำมาค้าขาย ก็ต้องอาศัยคำพูด จะติดต่อกันทางการปกครองและทางการบ้านการเมืองก็ต้องอาศัยคำพูด ถ้าจะให้คนชอบท่านและนิยมท่าน ท่านจะต้องมีสังคหวัตถุ 4 ซึ่งอย่างหนึ่งได้แก่ ปิยวัจนะ วาจาอันเป็นที่รักใคร่อ่อนหวาน

หลวงวิจิตรวาทการ ก็ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพูดไว้ว่า วิชานักพูด เป็นศิลปะอันสำคัญอันหนึ่ง และผู้ที่เป็นนักพูดก็ต้องนับว่าเป็นผู้มีศิลปะอันประเสริฐอันหนึ่งเหมือนกัน นักพูดเป็นบุคคลจำนวนหนึ่ง พวกหนึ่ง ซึ่งทำให้โลกนี้เป็นที่รื่นรมย์ นักพูดที่ดี ๆ ย่อมสามารถจะดับความทุกข์ และให้ความสุขแก่คนทั้งหลายโดยการปลุกหรือปลอบหัวใจด้วยคำพูดอันฉลาดของเขา การที่นักพูดเป็นที่พอใจของคนทั้งหลายนั้น ก็เพราะเหตุว่าเขาได้ใช้คำพูดของเขาเป็นเครื่องทำความสุขความรื่นรมย์ให้แก่บุคคล คำพูดของนักพูดที่ดี ๆ ย่อมจะเป็นยาอันประเสริฐสำหรับขโลมหัวใจ พระพุทธเจ้าเป็นนักพูดที่ประเสริฐสุดคนหนึ่งของโลก ใครจะเศร้าโศก ทุกข์ร้อน ชุ่นหมองอย่างไร ถ้าได้เข้าถึงพระองค์แล้ว ความเศร้าโศกทุกข์ร้อนและชุ่นหมองนั้นก็พลันหายและความสุขความสบายก็จะมีขึ้นมาแทนที่ เพราะเหตุฉะนั้น วิชานักพูด จึงเป็นศิลปะและมีประโยชน์อย่างยิ่งอันหนึ่งในโลก

สุนทรภู่ กวีเอกของไทยก็ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพูดไว้ในนิราศภูเขาทองตอนหนึ่งว่า

"ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์ มีคนรักกรสอ้อยอร่อยจิต
 แม้้นพูดชั่วตัวตายทำลายมิตร จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา"

หรือในบทกวีนิพนธ์ชื่อเพลงยาวถวายโอวาท ของสุนทรภู่ ก็มีวรรคทองที่บ่งบอกถึงความสำคัญของการพูดไว้ดังนี้

"อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย
 แม้้นเจ็บอื่นหมิ่นแสนจะแคลนคลาย เจ็บจนตายนั้นเพราะเหน็บให้เจ็บใจ"

หรือหนึ่งในวรรคทองบางตอนจาก "พระอภัยมณี" ว่า

"เป็นมนุษย์สุดนิยมเพียงลมปาก จะได้ยากโหยหิวเพราะชีวหา
 แม้้นพูดดีมีคนเขาเมตตา จะพูดจาจงพิเคราะห์ให้เหมาะสม"

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ บันเทิงสุข ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพูดโดยเปรียบเทียบกับดินสอไว้โดยสรุปได้ว่า คุณค่าของดินสอดำมีได้อยู่ที่การพยายามแปลความหมายของดินสอดำ แต่คุณค่าของดินสอดำขึ้นอยู่กับผู้ใช้ว่าจะสามารถใช้ดินสอดำเขียนสิ่งที่มีคุณค่าขึ้นมาได้มากน้อยเพียงใด การพูดก็เป็นเช่นดินสอดำ กล่าวคือ ความสำคัญของการพูดมิได้อยู่ที่การพยายามจะสรรหาถ้อยคำที่ไพเราะเสนาะหูมาเพื่อให้ความหมายของการพูด แต่อยู่ที่ประสิทธิภาพในการพูดต่างหาก

แม้แต่ถ้อยคำสำนวนหรือวลีเกี่ยวกับคำพูดที่มีผู้รู้ผูกไว้เป็นคำสั้น ๆ แต่คมคาย ลึกซึ้ง ก็เป็นการบ่งบอกถึงการให้ความสำคัญกับการพูด เช่น

"ปากเป็นเอก เลขเป็นโท หนังสือเป็นตรี ชั่วดีเป็นตรา"

"พูดดีเป็นศรีแก่ตัว พูดชั่วอัปราชัย"

"คนที่พูดจะขายได้แม้กระทั่งเกลือ แต่คนที่ไม่พูดจะไม่สามารถขายได้แม้กระทั่งข้าวสาร"...

ภาชิตอินเดย์

"คำพูดเหน็บแนมที่เฉียบแหลมรุนแรงย่อมเชือดเฉือนได้ลึกกว่าคมอาวุธ" ...คติ

ฝรั่งเศส

"พูดความจริงแค่ครั้งเดียวก็คือการโกหกทั้งหมด" ...ภาชิตชาวยิว

"การพูดให้ร้ายไม่ทำให้คนดีเป็นคนเลว เพราะเมื่อน้ำลาดหินก็ยังมีอยู่ที่เดิม"...ภาชิต

จีน

ในพระพุทธศาสนา ก็มีคำสอนที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพูดไว้เช่นกัน โดยปรากฏอยู่ในหนังสืออรรถกถาธรรมบท ขุททกนิกาย ภาคที่ 3 ดังนี้

ยถาปิ รุจิริ ปุปผิ วนณนวนตํ อคนธกั

เอวํ สุภาสิตา วาจา อผลา โหติ อกุพพโต

ยถาปิ รุจิรํ ปุพฺผํ   วณฺณวณฺต์ สคนฺธกํ
 เວံ์ สุภาສิตา วาຈາ   สผลา โหติ สุกฺกພຸໂຕ ຯ
 คำแปล

ดอกไม้ งาม มีสีสวย แต่ไม่มีกลิ่น ฉันท ไฉ วาจาสุภาสิต ย่อมไม่มีผลแก่บุคคลผู้ไม่ทำตาม ฉันทนั้น แต่วาจาสุภาสิตย่อมมีผลแก่ผู้ทำตามด้วยดี เหมือนดอกไม้งาม มีสีสวย และมีกลิ่นหอม ฉันทนั้น

“มนุญญเมว ภาเสยยํ” ควรกล่าวแต่วาจาที่น่าพอใจ ฯ ขุ. ชา. เอก. 27/10.

“โมกโข กลยาณียา สารุ” การเปล่งวาจางาม ย่อมสำเร็จประโยชน์ ฯ ขุ. ชา. เอก. 27/28.

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่า ทุกชาติ ทุกศาสนา ทุกภาษา ต้องให้ความสำคัญกับการพูด ซึ่งเป็นศาสตร์และศิลป์ที่มนุษย์ต้องเรียนรู้และฝึกฝนจนสามารถนำไปปฏิบัติจริงจนเห็นผลได้ ซึ่งความสำคัญของการพูดมิใช่จำกัดอยู่แค่การรู้จักพูดแต่สิ่งที่เป็นกุศลและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวมเท่านั้น แต่การฝึกฝนพัฒนาตนเองด้านการพูด ยังเป็นปัจจัยทำให้ผู้ฝึกฝนได้เป็นนักวางแผน นักคิด นักสร้างสรรค์อีกด้วย เนื่องจากการพูดนั้น เป็นกระบวนการที่ต้องผ่านการค้นคว้า การคิดอย่างรอบคอบ การวิเคราะห์ มีการวางแผนการพูด ต้องรู้จักและเข้าใจผู้ฟัง และต้องเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง ดังนั้น การฝึกฝนทักษะด้านการพูดจึงเป็นการพัฒนาศักยภาพตนเองทั้งในด้านกายภาพและด้านความคิด เพื่อปรับบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมกับสังคม ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติอีกช่องทางหนึ่ง เพราะเหตุดังกล่าวนี การพูดจึงเปรียบเสมือนบันไดสำคัญขั้นแรกของมนุษย์ในการสมาคมและเป็นสะพานเชื่อมไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้ การพูดมีความสำคัญต่อมนุษย์หลายประการ เช่น

การพูดทำให้มนุษย์เข้าใจซึ่งกันและกัน

การพูดเป็นเครื่องมือสื่อสารสำคัญที่สุดที่จะทำให้มนุษย์ที่อยู่กันในสังคมมีความเข้าใจกันมากขึ้น เป็นเครื่องมือที่สร้างความสัมพันธ์กันทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันและกัน และยังเป็นเครื่องมือที่ทำให้มนุษย์ได้เปิดเผยตนเองไปสู่โลกกว้างทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับชาติได้อีกด้วย

การพูดทำให้เกิดการรับรู้ความหมายร่วมกัน

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอยู่ร่วมกัน ดังนั้น ในการสร้างความเข้าใจเพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติอย่างเดียวกัน เพื่อประโยชน์สุขแห่งสังคมที่ตนอาศัยอยู่ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรับรู้ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน รวมไปถึงการกระทำและคำพูดด้วย การพูดจาปราศรัยต่อกันและกันเพื่อสื่อความหมายจึงทำให้มนุษย์เกิดความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ได้ตรงกัน

การพูดทำให้เกิดการตอบสนองระหว่างมนุษย์ด้วยกัน

การสื่อสาร อย่างน้อยที่สุดก็เป็นไปในลักษณะ 2 ทาง (Two-way Communication) กล่าวคือ มีผู้ส่งสารและผู้รับสาร เมื่อผู้พูดสื่อความหมายที่ต้องการจะสื่อไปยังผู้ฟัง โดยใช้ภาษา กิริยาท่าทาง และอวัจนภาษาอื่น ๆ ซึ่งมุ่งให้ผู้ฟังเข้าใจสารได้ง่ายและสามารถตอบสนองกลับไปยังผู้

พูดได้ ทำให้การสื่อสารระหว่างมนุษย์ด้วยกันประสบความสำเร็จ หากผู้พูดสื่อสารเนื้อหาสาระที่ผู้ฟังเข้าใจได้ยาก ผู้ฟังก็อาจตอบสนองในทางลบ เช่น สายหน้า หรือการตอบสนองแบบอื่น ๆ เช่นกัน

การพูดช่วยเสริมสร้างลักษณะผู้นำที่ดี

การฝึกพูดอยู่เสมอจะช่วยเสริมสร้างลักษณะผู้นำได้เป็นอย่างดี ซึ่งลักษณะผู้นำที่ดีนั้นจะแฝงอยู่ในตัวนักพูดที่ดีนั่นเอง เนื่องจากการฝึกพูดต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการพูดในแต่ละครั้ง อันจะทำให้ผู้พูดได้เตรียมความพร้อมหลายด้าน ซึ่งก่อให้เกิดคุณลักษณะผู้นำที่ดี 14 ประการ ดังนี้

ลักษณะท่าทางหรือการวางตัว (Bearing)

การพูดจะทำให้ผู้พูดรู้จักสร้างความประทับใจในเรื่องท่าทาง การวางตัว และความประพฤติให้อยู่ในระดับสูงสุดเป็นที่นิยมของผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา มีความสุภาพนุ่มนวลหลีกเลี่ยงการพูดด้วยถ้อยคำหยาบคาย หรือเหยียดหยามผู้อื่น เป็นบุคคลที่มีความสง่าผ่าเผย ควบคุมตนเองได้ทั้งในการปฏิบัติตน และอารมณ์ แต่งกายสะอาดเรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบแบบแผน

ความกล้าหาญ (Courage)

การพูดเป็นการบังคับจิตใจตนเองให้อยู่ในอาการอันสงบ มุ่งเน้นในเรื่องที่จะพูด ไม่เกรงกลัวว่าจะเกิดอะไรขึ้น ไม่สะทกสะท้านหรืออ่อนไหว กล้าทำ กล้าพูด กล้ายอมรับผิดหรือคำติเตียน เมื่อมีความผิดพลาด หรือบกพร่อง ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกที่ควร

ความเด็ดขาด (Decisiveness)

การพูดเป็นการฝึกให้เกิดความสามารถในการตกลงใจโดยฉับพลัน หรือเป็นการฝึกทักษะการแสดงไหวพริบและปฏิภาณในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และประกาศข้อตกลงใจอย่างเอาจริง และชัดเจน โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งประสบการณ์ของตนเองและบุคคลอื่นอย่างมีเหตุผลและมีความมั่นใจ

ความไว้วางใจ (Dependability)

การพูดจะทำให้การได้รับความไว้วางใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ หรืองานที่มอบหมายได้ถูกต้องไม่ผิดพลาด ด้วยความคล่องแคล่ว ว่องไว เฉลียวฉลาด กระทำการอย่างเต็มความสามารถและพิถีพิถัน เป็นคนตรงต่อเวลา ไม่กล่าวคำแก้ตัว มีความตั้งใจ และจริงใจ

ความอดทน (Endurance)

การพูดจะทำให้ผู้พูดเกิดพลังทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งวัดได้จากขีดความสามารถในการทนต่อความเจ็บปวด ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า ความยากลำบาก ความเคร่งเครียด งานหนัก รวมถึงความอดกลั้นต่อสถานการณ์ที่บีบคั้น

ความกระตือรือร้น (Enthusiasm)

การพูดช่วยให้ผู้พูดสามารถแสดงออกซึ่งความสนใจอย่างจริงจัง และมีความจดจ่อต่อการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง กล่าวคือการพูดเป็นการฝึกฝนให้เกิดความคิดในแง่ดีเสมอ

ความริเริ่ม (Initiative)

การพูดทำให้ผู้พูดเริ่มรู้จักใช้ความคิดในการสร้างสรรค์และพัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ และเริ่มหาหนทางแนวทางในการพูดใหม่ ๆ ที่ดีมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม

ความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity)

การพูดสร้างคุณลักษณะความเที่ยงตรงแห่งอุปนิสัยและยึดมั่นอยู่ในหลักแห่งศีลธรรม อันดีงามเป็น คุณสมบัติของการรักความจริง รักษาവാจาสัตย์ตลอดเวลา คำพูดทุกคำต้องถูกต้อง เป็นจริงทั้งเรื่องที่เป็นทางการและส่วนตัว ยืนหยัดในเรื่องที่ถูกต้อง และสำนึกในหน้าที่การงานของตน

ความพินิจพิเคราะห์ (Judgment)

การพูดทำให้ผู้พูดมีคุณสมบัติในการใคร่ครวญ โดยใช้เหตุผลตามหลักตรรกวิทยา เพื่อให้ได้มูลความจริงและหนทางแก้ไขที่น่าจะเป็นไปได้นำมาใช้ในการตกลงใจได้ถูกต้อง

ความยุติธรรม (Justice)

การพูดจะทำให้ผู้พูดมีความเที่ยงตรง ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง มีความเสมอต้นเสมอปลายในการนำเสนอข้อมูลความรู้ต่อผู้ฟัง รู้จักเลือกสรรสิ่งที่ดีมีสาระมานำเสนอ

ความรู้รอบรู้ (Knowledge)

การฝึกพูดทำให้ผู้พูดต้องสืบค้นข้อมูลข่าวสารที่จะนำมาเสนอ ทั้งในวิชาชีพที่ตนเกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้พูดเป็นผู้มีความรอบรู้รอบด้าน

ความจงรักภักดี (Loyalty)

การฝึกพูดจะทำให้ทราบว่าจะไรควรหรือไม่ควร ที่สำคัญต้องให้ความเคารพต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมทั้งยังต้องประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีมีจิตใจเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

ความรู้จักกาลเทศะ (Tact)

ลักษณะผู้นำอีกประการหนึ่งก็คือ ความสามารถในการปฏิบัติตนกับบุคคลอื่นโดยไม่เกิดความขุ่นข้องหมองใจ ไม่ก่อให้เกิดศัตรูหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อกันในทีศนะของบุคคลทั่วไป กาลเทศะยังหมายถึง ความสามารถที่จะพูด หรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ถูกต้อง เหมาะสมแก่กาลเวลาและสถานที่ ความสุภาพอ่อนโยนถือเป็นส่วนหนึ่งของกาลเทศะด้วย

ความไม่เห็นแก่ตัว (Selfless)

นักพูดที่ดีต้องไม่ฉวยโอกาส ตักตวงความสุข ความสะดวกสบาย ความเจริญก้าวหน้าให้กับตนเอง โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนหรือเสียผลประโยชน์ (research.crma.ac.th)

ความเป็นประชาธิปไตย

การฝึกฝนพัฒนาตนเองให้เป็นนักพูดที่ดี ทำให้มีจิตใจที่เป็นประชาธิปไตย กล่าวคือ เป็นผู้ที่ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง น้อมรับคำตำหนิเพื่อนำไปแก้ไขพัฒนาให้ดีขึ้น

ทำให้พัฒนาบุคลิกภาพ

การฝึกฝนการพูดทำให้มีโอกาสดำเนินการพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะกับกาลเทศะ บุคคล สถานที่ อันจะนำมาสู่ความน่าเชื่อถือในสายตาผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังประทับใจเพียงแค่นี้ และรู้สึกเป็นกันเองกับผู้พูด

4. องค์ประกอบของการพูด

การพูด เป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการ (Process) ที่ต่อเนื่อง กล่าวคือ เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือระหว่างบุคคลต่อกลุ่ม โดยใช้สัญลักษณ์ สัญญาณ หรือพฤติกรรมที่เข้าใจกันได้ ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

ผู้พูด หรือ ผู้ส่งสาร (Sender/Encoder) ได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความคิดไปสู่ผู้ฟัง ผู้พูดต้องรู้จักใช้ภาษา น้ำเสียง หน้าท่าทางอย่างเหมาะสม ตลอดจนใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบเพื่อให้การพูดบรรลุจุดมุ่งหมาย บางครั้งผู้พูดก็หมายถึงกลุ่มบุคคลได้เช่นกัน

ผู้ฟัง หรือ ผู้รับสาร (Receiver/Recipient /Decoder) ได้แก่ ผู้ที่เป็นเป้าหมายที่ผู้พูดต้องการจะสื่อสารไปถึง หรือผู้ฟัง ดังนั้น การที่ผู้ฟังจะเข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดต้องการจะสื่อสารมากเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับความรู้ การตอบสนองต่อสาร เช่น การพยักหน้า ประมอ ยิ้ม หัวเราะ ก้มหน้า ขมวดคิ้ว ฯลฯ และความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร

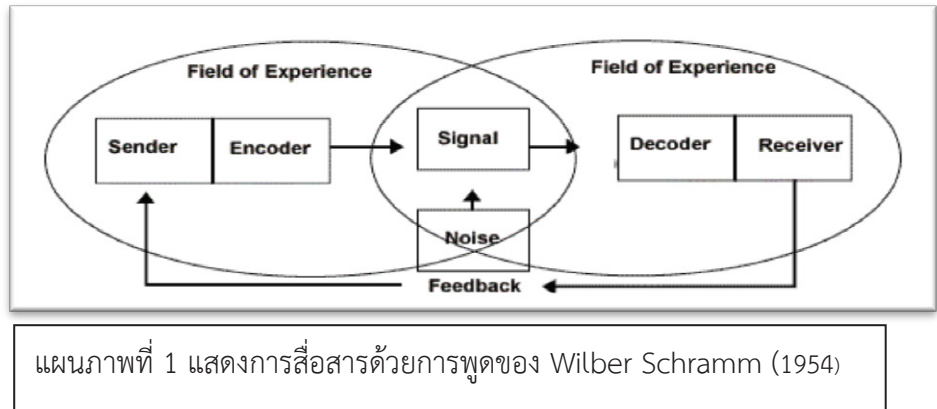
สาร/หรือเนื้อหาที่พูด (Message) ได้แก่ เนื้อหาที่ผู้พูดต้องการจะสื่อสาร เป็นสิ่งที่จะทำให้ผู้ฟังได้ตอบสนองกลับไปยังผู้พูด ดังนั้น ในกระบวนการสื่อสาร เนื้อหาสาระต้องมีความถูกต้อง ชัดเจน มีประโยชน์ เป็นไปในทางสร้างสรรค์

สื่อ/ช่องทางติดต่อ (Media/Medium/Channel) หมายถึง ช่องทางที่ผู้พูดใช้ส่งสาร ไปยังผู้รับสารหรือผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดต้องรู้จักเลือกช่องทางที่จะสื่อสารเนื้อหาไปยังผู้ฟังให้เหมาะสม และผู้พูดจะเลือกทางใดเพื่อสื่อสารก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของสารที่จะส่งด้วยเช่นกัน

การตอบสนอง (Feedback/response) ได้แก่ ปฏิกริยาที่เกิดขึ้นหลังจากที่ผู้ฟังได้ยินสารที่ถูกส่งมา แล้วตอบสนองกลับไปยังผู้ส่งสารหรือผู้พูด อาจเป็นการตอบสนองด้วยวาจา หรือภาษากายก็ได้ และการตอบสนองอาจเป็นได้ทั้งทางบวก เช่น หัวเราะ ประมอ ยิ้ม เป็นต้น และทางลบ เช่น สายหน้า ไม่สนใจ ขมวดคิ้ว เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม กระบวนการสื่อสารนี้ ต้องอยู่ภายใต้บริบท (Context) ทั้งบริบททางกายภาพและบริบททางสังคม หรือบริบททางวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน และผู้พูดต้องรู้จักเลือกเนื้อหาสาระที่จะพูดภายในบริบทดังกล่าวระบอบของการพูดข้างต้น เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กระบวนการสื่อสาร ซึ่งสามารถแสดงได้ด้วยแผนภาพดังที่ Wilber Schramm (1954) ได้แสดงไว้ดังนี้

ฮาโรลด์ ดี ลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกันได้เสนอบทความที่เป็นที่เริ่มต้นอธิบายการสื่อสารที่มีคนรู้จักมากที่สุด ในปี พ.ศ. 2491 โดยเสนอว่า วิธีที่สะดวกที่จะอธิบายการกระทำการสื่อสารก็คือ การตอบคำถามต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ใคร (who)
2. กล่าวอะไร (says what)
3. ผ่านช่องทางใด (in which channel)
4. ถึงใคร (to whom)
5. เกิดผลอะไร (with what effect)

จากรูปแบบการสื่อสารของลาสเวลล์ สามารถเขียนเป็นแบบจำลองการสื่อสารได้ดังนี้ แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบการสื่อสารของ ลาสเวลล์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

“ใคร”	หมายถึง ผู้ส่งสาร (Sender)
“กล่าวอะไร”	หมายถึง ตัวสาร/เนื้อหาสาระ (Message)
“ผ่านช่องทางใด”	หมายถึง สื่อ (Medium/Channel)
“ถึงใคร”	หมายถึง ผู้รับสาร (Receiver)
“เกิดผลอะไร”	หมายถึง ผลที่เกิดขึ้น (Effect)

จากรูปแบบการสื่อสารดังกล่าว ลาสเวลล์ มิได้กล่าวถึงบริบททางวัฒนธรรม เช่น การสื่อสารในครอบครัว เป็นต้น ดังนั้น ในการสื่อสาร จึงควรคำนึงถึงบริบทด้านวัฒนธรรมด้วยเพื่อจะได้เข้าใจความหมายแห่งการสื่อสารได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร (Sender-Receiver)

ในกระบวนการสื่อสาร ผู้ส่งสาร กับ ผู้รับสาร ต่างก็มีบทบาทสำคัญร่วมกัน ในการสนทนา ผู้ส่งสารและผู้รับสารต่างก็สลับกันส่งและรับสารในเวลาเดียวกัน เนื่องจากผู้ฟังอาจส่งสารหรือมีปฏิกิริยาต่อสารที่ได้รับด้วยการแสดงกิริยาอาการหรือท่าทางกลับไปยังผู้พูดได้นั่นเอง เช่น การสนทนาพูดคุยกันสองคน ทั้งสองคนเป็นทั้งผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร แม้แต่ในการอ่านเอกสาร ตำรา หนังสือ หรืออื่น ๆ ผู้อ่านเป็นผู้รับสาร ส่วนผู้เขียนเป็นผู้ส่งสาร

บทบาทของผู้ส่งสาร(Role of Sender)

1. ผู้ส่งสารมีความปรารถนาที่จะให้ผู้รับสารรู้และเข้าใจความประสงค์ของตนว่าต้องการจะสื่ออะไร เช่น แจ้งให้ทราบ หรือว่าบอกให้ทำตาม เป็นต้น
2. ผู้ส่งสารต้องมีความรู้ในเนื้อหาสาระของเรื่องที่ต้องการจะสื่อสารอย่างพอเพียง
3. ผู้ส่งสารต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในองค์ความรู้ที่จะสื่อสารอย่างถ่องแท้
4. ผู้ส่งสารต้องเข้าใจศักยภาพที่จะรับสารของผู้ที่ตนสื่อสาร เช่น เข้าใจความประสงค์ของผู้รับสาร เข้าใจพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ของผู้รับสาร และทัศนคติของผู้รับสาร
5. เป็นผู้รู้จักเลือกวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมในการนำเสนอต่อผู้รับสาร เช่น ทักษะด้านภาษาหรือการใช้อุปกรณ์ในการสื่อสาร เป็นต้น

บทบาทของผู้รับสาร(Role of Receiver)

1. เข้าใจความหมายของสารที่ส่งมาถึงตน
2. ตอบสนองต่อสาร
3. ติดตามข้อมูลข่าวสารเป็นนิจ
4. สามารถตีความหมายได้ตรงกับสารที่ผู้ส่งสารประสงค์
5. สนใจสารที่ผู้ส่งสารสื่อมาถึง

สาร (Message)

สารคือเนื้อหาที่มีความหมายและแสดงออกมาในรูปแบบของภาษา รูปภาพ หรือรูปแบบอื่น ๆ ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถเข้าใจตรงกันได้ ดังนั้น สารจึงประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ 1) เนื้อหา 2) ภาษาหรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ใช้สำหรับสื่อสาร

เนื้อหาของสาร (Body of Message)

เนื้อหาของสารนั้น ได้แก่ องค์ความรู้และประสบการณ์ที่มนุษย์ได้สะสมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีการสืบทอดความรู้และประสบการณ์ผ่านกระบวนการสื่อสารนั่นเอง เนื้อหาของสารมี 2 ประเภท คือ 1) ข้อเท็จจริง และ 2) ข้อคิดเห็น

1. ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริง หมายถึง สารที่แจ้งให้ทราบถึงความจริงด้านกายภาพและสามารถตรวจสอบได้ ไม่ว่าสารนั้นจะเป็นสารที่ถูกต้องหรือเป็นเท็จก็ตาม ข้อเท็จจริงจึงมีทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ สถานที่ สิ่งของ เหตุการณ์ต่าง ๆ

2. ข้อคิดเห็น

ข้อคิดเห็น หมายถึง สารที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้ส่งสาร อาจเป็นความเชื่อ ทัศนคติ มุมมอง ความรู้สึกต่อข้อเท็จจริง และเป็นเรื่องยากที่จะตรวจสอบได้ว่า สารนั้นเป็นจริงหรือไม่ ข้อคิดเห็นอาจแบ่งเป็นข้อคิดเห็นเชิงประมาณค่า เชิงแนะนำ เชิงตั้งข้อสังเกต เชิงตัดสินใจ เชิงแสดงอารมณ์

สื่อหรือช่องทางติดต่อ (Medium/Channel)

สิ่งที่จะขาดไม่ได้อีกประการหนึ่งของกระบวนการสื่อสารก็คือ สื่อหรือช่องทางในการสื่อสารที่ทำหน้าที่นำสารไปสู่ผู้รับสาร ช่องทางการสื่อสาร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของการสื่อสารข้อมูลซึ่งหมายถึง สื่อกลางการส่งผ่านสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ในการสื่อสารข้อมูลผ่านช่องทางการสื่อสารนี้หากระหว่างการสื่อสาร เกิดมีอุปสรรคเกี่ยวกับช่องทางสื่อสารก็จะทำให้ผู้ส่งสารไม่สามารถส่งสารไปยังผู้รับสารได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ นอกจากนี้ ยังต้องรู้จักเลือกใช้สื่อหรือช่องทางติดต่อให้เหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรมทางสังคมและบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอีกด้วย ตัวอย่างเช่น การสื่อสารระหว่างบุคคลในครอบครัว ใช้การพูดกันปกติธรรมดา และวิธีพูดก็ไม่เป็นทางการ ใช้แค่เสียง กับการแสดงกิริยาอาการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นไป แต่ถ้าเป็นการสื่อสารกันระหว่างกลุ่มและในที่ชุมชนที่เป็นทางการ ผู้พูดก็ต้องเลือกใช้สื่อที่เป็นเอกสาร ภาพ กระดานดำ แผนภูมิ คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก โปรเจคเตอร์ ประกอบคำพูด รวมไปถึงกิริยาท่าทางเพื่อใช้เป็นช่องทางสำหรับส่งสารไปยังกลุ่มผู้รับสาร

ดังนั้น สื่อหรือช่องทางติดต่อที่มนุษย์ใช้สำหรับการสื่อสารมีมากมายหลายประการ อาจเป็นสื่อธรรมชาติซึ่งหมายถึงวัตถุที่มีอยู่ตามธรรมชาติ อาจเป็นสื่อมนุษย์ซึ่งเป็นผู้นำสารเอง เช่น คนเล่านิทาน เป็นต้น อาจเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อาจเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น หรืออาจเป็นสื่อผสม ซึ่งเป็นสื่อที่นำสื่อที่ไม่สามารถจัดประเภทได้มาใช้สื่อสาร เช่น ป้ายโฆษณา เป็นต้น

5. ผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสาร (Effect)

ในกระบวนการสื่อสาร การที่จะถือว่าการสื่อสารเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์นั้น ต้องมีปฏิกริยาตอบสนองจากผู้รับสารอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการตอบสนองด้านบวกหรือด้านลบก็ตาม ซึ่งการตอบสนองนั้น เป็นกระบวนการที่ผู้รับสารมีการเปลี่ยนแปลงท่าทีหรือพฤติกรรมต่อสารที่ส่งมาถึงตนเอง ตัวอย่างเช่น ในด้านการชุมนุมทางการเมือง ผู้ชุมนุมรับสารเกี่ยวกับการเชิญชวนให้ไปเลือกตั้ง โดยกลุ่มผู้ส่งสารมีความประสงค์จะโน้มน้าวผู้ฟังให้หันมาเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งจากฝ่ายตน ผู้พูดใช้ลีลาโวหารในการโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังคล้อยตามในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการแสดงสีหน้า ท่าทาง ถ้อยคำ หากผู้ฟังชื่นชอบ ก็จะตอบสนองต่อสารที่ส่งมาด้วยการปรบมือ ชูมือแสดงความชื่นชอบ หรือท่าทางอื่น ๆ ประกอบในการตอบสนอง ผลที่เกิดขึ้นในลักษณะนี้ ถือได้ว่าเป็นการสื่อสารที่ครบถ้วนสมบูรณ์ หรืออาจเรียกว่าเป็นผลที่เกิดขึ้นสมเจตนาของผู้ส่งสารก็ได้

ประเภทของการพูด

การพูดอาจแบ่งตามเกณฑ์ต่าง ๆ ได้หลายแบบด้วยกัน ในที่นี้จะกล่าวถึงการพูด 2 ประเภท คือ

1. ประเภทการพูดที่แบ่งตามวัตถุประสงค์
2. ประเภทการพูดที่แบ่งตามวิธีการพูด

ประเภทที่ 1 การพูดที่แบ่งตามวัตถุประสงค์

- 1) การพูดเพื่อให้ความรู้

การพูดประเภทนี้ เป็นการพูดเพื่อให้ความรู้ เป็นการพูดอธิบาย ชี้แจง แสดงเหตุผล เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้ฟังได้รับความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาสาระอย่าง ครบถ้วน ผู้พูดจึงต้องมีการเตรียมตัวล่วงหน้าและศึกษาค้นคว้าเรียบเรียงข้อมูลและนำเสนออย่างมี ขั้นตอนเป็นลำดับ เพื่อให้ผู้ฟังฟังได้ง่ายและเข้าใจ หากผู้ฟังมีข้อปัญหาที่สงสัย ก็สามารถซักถามได้ และผู้พูดจะต้องตอบคำถาม หรืออธิบายให้ชัดเจน การพูดในลักษณะนี้มีหลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น การอบรม ปฐมนิเทศ บรรยายสรุป การอธิบาย การสาธิต การแถลงการณ์ การประกาศ รวมไปถึง การเรียนการสอนด้วย

2) การพูดเพื่อจูงใจหรือโน้มน้าวใจ

การพูดเพื่อจูงใจหรือโน้มน้าวใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อชักชวน เชิญชวน หรือเกลี้ยกล่อมให้ ผู้ฟังคล้อยตามและปฏิบัติตาม หรือโน้มน้าวให้ผู้ฟังยกเลิกไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้พูดจะต้องใส่ อารมณ์ ความรู้สึกที่จริงใจประกอบการพูด เพื่อแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดมีความเชื่อเช่นนั้น การพูดใน ลักษณะนี้นิยมใช้ในโอกาสต่าง ๆ เช่น การโฆษณาสินค้า การปลุกเร้าให้เกิดปฏิริยามวลชน การ ชักชวนให้ประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การโน้มน้าวให้ใช้สินค้าไทย การเชิญชวนให้บริจาค เงินทำบุญ เป็นต้น

1. การพูดเพื่อจรรโลงใจ

การพูดเพื่อจรรโลงใจ เป็นการพูดที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะอธิบาย หรือบรรยายคุณงาม ความดี ความประณีตงดงาม ตลอดจนเรื่องราวบันเทิงใจ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเพลิดเพลิน รู้สึก สบายใจ และได้รับคุณค่าด้านจิตใจ การพูดในลักษณะนี้นิยมใช้ในโอกาสต่าง ๆ เช่น การแสดงความ ยินดี การกล่าวสดุดียกย่องบุคคล การกล่าวในงานรื่นเริง การกล่าวคำปราศรัย การให้โอวาท เป็นต้น

2. การพูดเพื่อหาคำตอบ

การพูดลักษณะนี้ เป็นการพูดที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง ความรู้ ความเห็นของ ผู้ฟังในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผู้พูดจะต้องรู้จักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง เหมาะสม เรียบเรียงถ้อยคำและ ความคิดเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้ชัดเจนตรงตามที่ต้องการ การพูดเพื่อหาคำตอบนี้นิยม ใช้ในโอกาสต่าง ๆ เช่น การสอบสัมภาษณ์ การสอบถามข้อมูล และการปรึกษาปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น

ประเภทที่ 2 การพูดที่แบ่งตามวิธีพูด

1. การพูดโดยไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า (The Impromptu Speech)
2. การพูดโดยอ่านต้นฉบับ (The Speaking from Manuscripts)
3. การพูดโดยการท่องจำเนื้อหา (The Memorized Speaking)
4. การพูดโดยมีบันทึกหรือมีการเตรียมตัวล่วงหน้า (The Extemporaneous Speaking)

คุณสมบัติที่ดีของนักพูด

นักพูดที่ดีนอกจากจะรู้จักวิธีใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง กิริยาท่าทางที่ดีแล้ว ผู้พูดที่ดีควรมี คุณสมบัติดังนี้

เป็นนักฟังที่ดี

ผู้จะเป็นนักพูดที่ดีได้นั้น จะต้องเป็นผู้ฟังที่ดีก่อน เพราะจะทำให้ได้ทบทวนความรู้เดิม ได้เพิ่มเติมความรู้ใหม่ ได้เข้าใจเนื้อหาอย่างแจ่มแจ้ง แฝงไว้ด้วยการยอมรับความคิดเห็น

นอกจากนี้ การรู้จักฟัง ยังเป็นการช่วยให้ผู้ฟังได้สังเกต จดจำถ้อยคำ คำคม ข้อคิดต่างๆ อีกทั้งจดจำลีลาท่าทาง บุคลิกลักษณะ รูปแบบการพูด รวมไปถึงการใช้น้ำเสียงของนักพูดที่หลากหลาย เพื่อนำมาประยุกต์ใช้หรือนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการพูดของตนต่อไปอีกด้วย คุณสมบัติของนักฟังที่ดี ต้องไม่ส่งเสียงดัง ตั้งใจฟัง ไม่ขัดจังหวะของการพูดทั้งโดยการคุยกันเองหรือว่าคุยทางโทรศัพท์ และมีส่วนร่วมในการพูด เช่น พยักหน้ารับ ยิ้มเมื่อได้ฟังเรื่องที่ชวนหัวเราะ เป็นต้น

เป็นนักจำ เป็นนักจด เป็นนักอ่าน เป็นนักคิด

เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคสังคมข้อมูลข่าวสาร (Information Age) ดังนั้น ข้อมูลความรู้ในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยี การศึกษา การแพทย์ ฯ ล ฯ หรือวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น นักพูดที่ดีต้องรู้จักสังเกต จดจำเหตุการณ์ต่าง ๆ อ่านหนังสือ หรือค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้หลาย ๆ ทาง เช่น อินเทอร์เน็ต สื่อมัลติมีเดีย และสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เพื่อพัฒนาเพิ่มเติมองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้กับตนเองตลอดเวลา แล้วสรุปแนวคิดสาระสำคัญไว้ด้วยภาษาของตนเองเพื่อเก็บเอาไว้เป็นคลังข้อมูลประกอบการพูด หากนักพูดไม่อ่าน ไม่จด ไม่จำ ไม่คิดสร้างสรรค์ย่อมจะกลายเป็นคนตกยุคและไม่เป็นที่ต้องการอีกต่อไป

มีบุคลิกภาพเหมาะสม น่าเชื่อถือ

บุคลิกภาพเป็นพฤติกรรมการแสดงออกโดยภาพรวมขณะปรากฏตัวต่อสาธารณชน ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว โดยมีคนอื่นมองอยู่หรือรู้สึกกับสิ่งที่เราแสดงออก ดังนั้น นักพูดที่ดีจึงต้องมีการระมัดระวังและตกแต่งเสริมเติมให้บุคลิกภาพของเรายิ่งน่ามอง และเป็นທີ່ประทับใจของผู้ฟัง

บรรณานุกรม

- คณาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2549. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย). นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คณาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2555. ประมวลสาระชุดวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สวานิต ยมาภัย และฉัตรนันท์ อนวัชศิริวงศ์. 2551. หลักการพูด หน้าที่ชุมชน สื่อมวลชน และในองค์กร. กรุงเทพมหานคร : วันดีดีกรุ๊ป.
- ฐนสจันท์ วงศ์สุวรรณะ. 2547. การพูดเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ. กรุงเทพมหานคร : หจก. เทคนิค 19.
- ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว. 2554. การพูดในที่ชุมชน. นครปฐม : โครงการตำราและหนังสือ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิ่มสำราญ. 2554. **ภาษากับการสื่อสาร**, โครงการตำราและหนังสือ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วาสนา บุญสม. 2543. **แบบเรียนสำเร็จรูปภาษาไทย การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประกายแสง.

ประชา อภิบาล. 2540. **ศิลปะการพูดที่ชนะใจคน**, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หอสมุดกลาง 09.

อัมพร (พงษ์ธา) แก้วสุวรรณ. 2522. **วิชาการพูด**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ.

สุภัชชา นาทอง. 2553. **ศิลปะการพูด พูดอย่างไรให้ชนะใจคน**, กรุงเทพมหานคร : ณ ดา สำนักพิมพ์.

ขุททกนิกาย ชาดก เอกนิบาต. พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 27 ข้อที่ 10.

พระสิริมังคลาจารย์. 2528. **มังคลัตถทีปนี ภาคที่ 1**. โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย.